

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.

Postatakarékpénztári csekk száma: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

Vitéz Nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes halála

A hírből, mint félelmes áradat, mondhatni percek alatt elöntötte az egész Magyar Hazát: nemzetünk büszkesége, Kormányzónk elsőszülött fia és legközvetlenebb munkatársa, vitéz nagybányai Horthy István halott...

Oh ez a félelmes áradat, rövid néhány év alatt, már oly sokszor keresztülesapott fejünk felett, hogy eltemessen, vagy végső kétségbeesésbe sodorjon. Kormányzónk jobbkezeinek férfiainak egymás után hanyatlottak a halál karjaiba. De mindezeknél félelmesebb és megdöbbentőbb volt ez a mostani veszteség, mely a mit sem sejtő árva magyarra reászakadt.

Mekkora megnyugvást hozott a nemzet lelkére ez év tavaszán, az ország törvényhozásának az az intézkedése, hogy az országgyarapító Apa mellé, mint legfőbb segítőt és munkatársat: odaállította a legszebb reményekre jogosító Fiút, kiről azonnal látta az ország közvéleménye, hogy mekkora komolysággal fogta fel a szent küldetését. A Horthy-név viselője nem is eslekedhetett másképpen.

De ez a glóriával tündöklő név egyébre is kötelezte az elsőszülöttet. Otrantó hősenek fia nem tudott veszteg maradni, amikor a nemzet színe-virága, az istentagadók elleni harcban fűz babért homlokára s szerez becsületet a magyar névnek. Vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes, a nyár elején, önként jelentkezett haretéri szolgálatra. Előbb Szolnokra vonult be gyakorlatra. Majd onnan Debrecenbe is ájtott s itt is résztvevő repülőesata előkészületeiben. Többször látta ez alkalommal Debrecen utcáin megjelenni a sugárnövésű, rendkívül rokonszenves repülőfőhadnagyot, ki minden póz nélkül, otthonosan és könnyedén járt-kelt néhány napig közöttünk.

Aztán elment az orosz frontra. Bizony megdöbbant a magyarság szíve s felesillant a szemünk, amikor látván-láttuk, hogy a legelső magyar ember fia, kivételt s kedvezést nem kér, fiainkkal egysorban áll, parancsot vár, törődik, sőt életét kockáztatja.

Oh ez a kockázat rettenetes volt. A bátor hős gépmadara ellenség felé futott s elérte a repülőkszőrnyű végzete: a hősi halál...

Vitéz nagybányai Horthy István halála azonban kiemelkedik a hadikrónika véres és füstös tengeréből. Az áldozat nagysága, melyet a haza oltárára hozott: mártíroszorúval övezi homlokát. A mártírokról pedig megmondhatott, hogy kihulló vérok magvetés egy dicsőségesebb jövő számára.

Higgyünk ebben rendíthetetlenül!

Kormányzóhelyettesünk áldozata meg fogja termékenyíteni a magyar szabadsághősök lelkét s az igazságos Isten megkoronázza helybenhagyásával a hős homlokát és megkoronázza az igaz ügyet, mely most még élet-halál harcát vívja az orosz vérmezőn.

A fájdalom súlya alatt, ha megnémul is ajkunk szava: lelkünk mélyéről rebbenjenek fohások az égbe a nagy vesztes szülőkért s a magyar hazáért... Isten azt bünteti, kit szeret. Isten a legfélelmesebb éjszakából is tud és akar reggelt deríteni. Úgy legyen, úgy legyen.

csak erre építeni: mindnyájunk első kötelessége. A törvény magyarázatánál és alkalmazásánál azoiban sohasem fogom elfelejteni, hogy ami első törvénykönyvünk a szent Biblia, különösen annak újszövetségi része. Az embertárs szeretetének isteni parancsáról sohasem fogok elfeledkezni s küzdeni fogok a ma annyira elterjedt, annyira nem humánus és nem keresztyéni kódobálás divatos betegsége ellen.

Egyházi hatóságaink, iskoláink és egyéb intézményeink, határozataink, gyűlésezéseink, egyházi önkormányzatunk, hit- és kultúréletünk minden református lélek tisztelőtén és fegyelmezettségén épülnek. Számítok ebben a tekintetben minden öntudatos testvérem támogatására, megértésére. A külön álláspontok ideje lejárt, csak a közösségben s elsősorban csak ezért lehet és kell dolgozni fegyelmezetten, úgy, ahogy azt szerveink útján önmagunknak mi, önmagunk írjuk elő. Ez az élő önkormányzat. És ha ezt a ma annyira időszerű belmissziói munkával, amelynek minden vonalon régóta híve vagyok, megerősítjük, ha támogatjuk a KIE-t, a Biblia-, Asszony-, Leány-, Legényköröket és egyéb hasonló célú alakulatainkat: Krisztus országának alapjait, a magunk lelki és testi, kultúr és anyagi erőnket növeljük.

Súlyunk az állami életben, annak irányításában attól függ, hogy milyen erőt, rendet, egységet és táborot jelent egyházi önkormányzatunk. Nemcsak emberi és erkölcsi, de magyar nemzeti kötelességünk is fasiszta módon összekovácsolt egész erőnkkel mutatkozni a gáton a jobb magyar jövő építésénél.

Erősítsük tehát református életünket, önkormányzatunkat a magunk áldozatkészségével. A múltban ebben nem volt hiba. És a nehéz gazdasági helyzet ellenére ezt fokozni kell. Adjunk, ahogy és ameddig bírjuk. És egyben a hosszú mostohaság után, most már a bennünket keblére ölelt édesanya — a magyar haza iránti teljes bizalommal kérjük jogos igényeink méltánylását, egyházunk megfelelő, méltó és arányos támogatását.

Államunk és egyházunk egymásközi viszonyában szilárdan állok az 1848. évi XX. tc. 2. és 3. §-ai alapján, amely szerint a bevett vallásfelekezetek tökéletes egyenlősége és viszonyossága biztosítva van, s eszerint a bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségletei közálladalmi költségek által fedeztetnek.

A református egyház nagy nemzetmentő és nemzetépítő multjára, erre a törvényre s azokra az érdekekre hivatkozva, amelyeket a cseh, román és szerb megszállás súlyos éve alatt kormányunk által elismerten szerzett a magyar gondolat ápolásával és töretlen fenntartásával, különösen a felvidéken, itt és Erdélyben, támogatok, tovább viszek, sőt ha kell: kezdeményezek minden olyan megmozdulást, amely szegény egyházaink adócsökkentési segélyei megfelelő revíziójára, újabb megállapítására s a húsz év alatt anyagilag nagyon megrontott véreink egyházi adóterheinek ezúton indokolt csökkentésére, tanítóink és tanáraink államsegélyének, lelkészeink kongruájának és korpótlékának a mai életigényekhez mért méltányos rendezésére s iskolafenntartó egyházaink dologi segélyezéseinek kedvező és intézményes elintézésére irányul.

Nemcsak az egyenlő elbánás jogához való törvényes igényünk, de nemzeti kultúránk iránti szere-

telünk, az annak emelésére törekvő vágyunk is fűt akkor, amikor mindezeket mondom, abban a tudatban, hogy kérdéseink teljesítése nemcsak egyház, de egyben állam- és nemzetépítés leendő.

Nagy súlyt helyezek nehéz viszonyaink közt oly érdemes, nemcsak erkölcs-, de mindig, a megszállás alatt is, magyar nemzetnevelő munkát végzett tanítói karunk továbbképzésére, tanítóképzőintézetek fejlesztésére, népiskoláink megtartására, szaporítására, megfelelő átépítésére, felszerelésére, jó értelemben vett modernizálására és már említett Tyrteusaink, lantjaikat soha fel nem akasztott, s a rabságban is nemzetünkért lángoló s hitünket hirdető lelkészeink korszerű továbbképzésére, általában a lelkész, tanár és tanítóképzés olyan reformjára, amelynek segítségével egyházunk e szellemi vezetésére hivatott testvéreink a falu és város népének gazdasági életében is jóakarató és hozzáértő vezetői lehessenek, hogy életünk nívója anyagiakban és szellemiekben országunk javára mennél jobban és gyorsabban emelkedhessék.

Főtiszteletű Püspök urunknak ezirányú állásfoglalását, azt hiszem, mindnyájan teljes odaadással fogjuk támogatni.

Óriási egyházkerületünk területének a történelmi tradíciókhoz hűségesen megtartása, vagy a modern egyházigazgatás igényeihez képest megosztása s új egyházkerület vagy kerületek létesítése nagyhorderejű kérdés, amely elintézésének az egyház minden érdekeire figyelemmel a kezdeményezése nem bennünket, nem engem illet. Megvárjuk e tekintetben az illetékesek nyilatkozatát, s az állásfoglalás gondjával majd akkor számolunk. Egyelőre csak örvendünk, hogy ismét együtt vagyunk, hogy erősek vagyunk, hogy érezhetjük a debreceni örök láng fényét és melegét s szeretettel és büszkeséggel nézhetünk fel csupa lélek — forrón érző szív és ragyogó tudás — püspök urunkra, főtiszteletű Dr. Révész Imrere s méltó elnöktársára, báró Vay Lászlóra, akiknek jóakarató támogatásáról már annyi értékes bizonyosságunk van. És örvendezzünk, mert történelmünk s földrajzi helyzetünk biztosíték arra, hogy egyházmegegyünk Debrecenből nemcsak lelkileg, de igazgatásban: testileg sem fog elszakadni soha.

A debreceni főiskolát, a magyar nemzeti kultúrelvnek ezt a több mint 400 éves, erős, gyönyörű várát pedig, amelynek annyit köszönhet ez a vidék. Ugocsa épügy, mint Máramaros, vegyük körül féltő szeretetünkkel, hálánkkal, erkölcsi és anyagi támogatásunkkal. Kérek mindenkit, hogy tegye szív- és zsebüggyé azt a mozgalmat, amely ennek a főiskolának emelésére, nagyobbá, teljesebbé, gazdagabbá tételére irányul, hogy töretlenül és még tökéletesebben végezhesse azt „a szolgálatot, amellyel az evangélikus keresztyénséget, a haladó tudományosságot, a magyar nemzeti érzést, és a szenvedésekkel dacoló erkölcsi jellemerőt“ oly eredménnyel ápolta és erősítette.

A nekünk oly kedves máramarosszigeti liceumról természetesen szintén nem feledkezhetem meg. Hálás köszönetünk a m. kir. kormánynak, a fenntartótestületnek: az igazgatótanácsnak s a gimnázium igazgatójának, hogy a főgimnáziumunk már 1940 szeptemberétől ismét működik. A román sötétség ideje elmúlt s a magyar világosság napja egyre

feljebb emelkedik s egyre több magyar gyermekre és ifjúra ragyogja a maga fényét és élető erejét.

Nagymúltú és nagyjövőű ezen kultúrintézményünk szeretetteljes ápolása, áldozatkész támogatása ne csak egyházmegyénk hivatalos kötelessége, nem csak a tulajdon jogából folyó természetes teher vállalása, hanem legyen mindnyájunk szívügye.

A szigeti liceum ügyében a programmunk csak a teljes jóvátétel, az in integrum restitutió lehet. A máramarosi végeken kultúrmissziót végzett, ez a hazának oly sok nagy értéket adott iskola, fokozottan élhessen e hivatásának a jövőben is. Hivatásának még tágabb, nagyobb tere van ma és lesz a jövőben, s hogy ezt teljesíthesse, hogy a részben idejéltmult, megszüntetett jogakadémia helyett más hasonló értékű, nemzeti kulturánkat és a magyar szellemű román kulturát is szolgáló, szakképesítést és becsületet nyújtó biztosító iskolai intézményt kapjon — kedves elgondolásom és remélem, kellő lehetőségek mellett, adott időben, ezért a célért egész egyházmegyénk sorompóba fog állani.

A főgimnázium internátusának fejlesztése, nagyobbitása, higiénizálása azonban azonnali és állandó programom. Olesó és egészséges ellátást és lakást kell biztosítanunk sok díjkezdővel és ingyenes helyekkel a lelkészek, tanítók, általában a kisebb jövedelmű református értelmiség és apró birtokos földművelő népünk gyermekei számára. Az internátus ilyen fejlesztését bele kell kapcsolnunk a tehetségkutató mozgalomba. Ez a mozgalom elsősorban a mi fajtisza, magyar református népünk érdekeit, a magyar nemzeti kiválasztás-, az értelmiség-utánpótlás céljait szolgálja. A felmerülő ilyen értékek mértékéhez s a kiválasztás szükségletéhez képest kell gondoskodnunk a kedvezményes és díjmentes internátusi helyek szaporításáról. Remélem, hogy társadalmunk tudni fogja kötelességét s megadja a lehetőséget arra, hogy népünk legszélesebb rétegeiből kiválasztandó, kiemelendő gyermektehetségek érvényesüljenek s a társadalmi mérleg nyelvét képező értelmiségünk súlyát, kvalitását, s ezzel nemzeti életünk tartalmi nivóját legtermészetesebb úton emelhesük.

Magyar életünk az áldott szegedi gondolat jegyében éli politikai és gazdasági reneszánszát. Olyan légkör ez, amely egyházunkban mindig természetesen adott volt. Mi mindig keresztény erkölcsi alapon álltunk, mindig fegyelmezett, tekintélytisztelő, építő, jobboldaliak, s mindig magyar nacionalisták voltunk. Debrecen, Sárospatak, Pápa, Kolozsvár és Máramarossziget ezt történelmünk során bőségesen bizonyították. Ebbe az új életbe elhelyezkedni, belőle részünket kivenni, a nemzet óriási többsége által helyeselt, mérsékelt, jobboldali, nemzeti építőmunkát támogatni: mindnyájunknak kedves, hagyományainknak, józan világnézetünknek megfelelő magatartás. Itt a helye minden öntudatos református testvéremnek. A munka, a verejtékezés, az építés frontján, a megfontolt, a mérsékelt, a lehetséges haladás vonalán. Kérem, óvom és intem értelmiségünket s népünk legszélesebb, legmélyebb — mindig konzervatíván becsületes minden rétegét, ne hallgasson a délibábokat kergető, idegen berendezkedéseket majmoló, illúziókra építő, rágalmozó és becsümlő, komolytalan, gyűlöletre, felforgatásra izgató politikai álprófétákra s a képességekre, képesítésre,

szakértelemre és verejtékes munkára nem néző, felfogásukban és összetételükben a levitézlett kommunre annyira emlékeztető, vezetőik nagy többségében tőlünk idegen fajú, szélső jobb- és szélső baloldali politikai vezérekre.

Mi már egyszer megpróbáltuk, hova vitt a szélső bal, van okunk rá, hogy elutasítsuk magunktól a szélső jobbot, amely életfelfogásunknak, egyéniségünknek különben sem felel meg. És van okunk rá, hogy ne illúziók után fussunk, de az építő, komoly, megfontolt, jobboldali, nemzeti, hagyományainkhoz illő kormány munkába kapcsolódjunk be. Hiszen az idegen uralmak alatt anyagiakban és szellemiekben sokat véreztünk. A harc vonal első sorában álló fajmagyar népünk nagyon sokat áldozott. Anyagi és szellemi erőiben megfogyatkozott. Ezt a vereszeséget sürgősen kell pótolnunk s ennek a kiérdemelt pótlásnak, reparációnak, jóvátételnek a jegyében s reményében kérjük, hogy a kormány kismembereket segítő, szociális, önálló gazdasági egyedek teremtésére irányuló munkájából a földműves, törpe- és kisbirtokos osztály házhöz- és földhözjuttatásából, az ipar és kereskedelem megürülő helyeiből, a zsidó föld- és erdőbirtokból a mi erre igazán érdemes, hűséges s itt a keleti végeken nemzeti misszió teljesítésére hivatott református magyar népünk nemzeti, faji és kultúrállya mértékének megfelelően részesüljön.

Remélem, ennek akadályja nem lesz. Ebben az irányban más jogos érdekek sérelme nélkül, eddig is rendszeresen dolgoztam, fokozottabban kívánom ezt a jövőben tenni s azt hiszem, ha az egyházmegye közvéleménye mellém áll, az eredmény nem fog elmaradni.

Remélem, hogy az egyházközségek anyagi helyzetét is meg lehet erősíteni a zsidó föld- és erdőreform juttatásai során. Az egyházközségek igényjogosult tagjai haszonbérleti jogának biztosítása mellett a kérdés a törvények intencióinak megfelelően lesz megoldható, s az egyházak ma annyira szükséges tekintélyének és teherbírásnak megerősítésével.

Remélem, nem álom, hogy egy ilyen politika, mondhatnám gyakorlati egyházpolitika során az Ugocsában és Máramarosban rég elnémult, vagy az egyre halkabban, elnémulóbban szóló harangok ismét megszólalnak és Szirma, Sásvár, Szőlősvérgárdó, Csepe, Dolha, Vajná, Úrmező újabb harangjai a magyar nemzeti és református hitéleti újjászületés — az egyre jobban kiteljesedő, boldogabb magyar élet himnuszát fogják zengeni.

A munka, amely ez utat kívánja építeni, természetesen nem irányul másnyelvű és vallású testvéreink ellen, kizárólag csak faj- és nemzetvédelmi, kizárólag csak restitív, — hiszen köztudomású, hogy a nemzetiségi határvonal az utolsó két század alatt tolódt el a magyar faj rovására —, az örökké Nyugatért s az itteni nem fajtestvérekért vérért vesztett magyarság kárára.

Erre a jóvátételre irányuló munkánk nem változtat azon a történelmi felfogásunkon, amely vértünkkel vált, hogy szeretjük más vallásfelekezeti testvéreinket, tiszteljük egyházaikat, intézményeiket, harmóniában kívánunk velük élni, respektáljuk jogaikat s kultúr munkájukat elismerve, készek vagyunk a mindnyájunk fölött álló nemzeti ügy szolgálatában velük vállvetve együtt dolgozni. Ter-

mészretesen jogaink, autonómiánk, különállásunk teljes fenntartásával.

A felekezeti béke embere vagyok, vegyes-házasságban élek, hithű református létemre mégis boldogan — lelki békében s kölcsönös megértéssel. És még sokezer ilyen házasság mutatja, az északkeleti országrész klasszikus hazája a vegyesházasságoknak, hogy a hit- és vallásfelekezet minden kérdése vegyes-házasságban is becsületesen, jól és morálisan megoldható. A közös családi élet, az erkölcs- és a különböző felekezeti érdekek sérelme nélkül.

És ott, ahol vegyesen, különböző felekezetekre oszolva él népünk, a nemzeti élet természetes folyamata és épsége kívánja meg, hogy a reverzális kérdésének türelmetlen kiélézése végre szűnjék meg. Választóvonalakat mélyíteni, szélesíteni, felekezeti különbségeket megnövelni, magyart magyartól ezúton elválasztani — különösen ma, amikor mindnyájunkra szükség van a jövő kiharcolására irányuló nagy összefogásnál, amikor úgyis oly kevesek vagyunk — nem szolgálja a nemzet érdekét.

Remélem, hogy az új magyar társadalom, a felekezeti különbségekre tekintet nélkül, élete s a jobb magyar jövő érdekében meg fogja találni a megfelelő megoldást arra, hogy ezt az egységét veszélyeztető kérdést kiküszöbölje s a türelem és megértés elvének, a házassági intézmény erkölcsi jellegét biztosító, csak a kölcsönös szeretet által korlátolt szabadválasztási jognak, s a felekezeti szempontok által nem korlátozható, természetes választás és kiválasztódás nemzetgyarapító folyamatának érvényre juttatását biztosítsa.

Várjuk az egyre sürgősebb világosodást, megértést, türelmet, várjuk a legjobb akarattal, szeretettel másfelekezeti nemzettestvéreink iránt, s készen állunk arra, hogy a kérdésnek nemzeti nagylétünk annyira fontos alakulása érdekében kedvező megoldását minden módon elősegítsük. Reméljük, hogy ebben a felfogásban egyre többen csatlakoznak hozzánk, s épp e reményben, ami tisztségviselőnkől addig is, míg a várt megoldás eljőhet, e kérdés türelmes, megértő kezelését kérem.

Az, hogy Magyarország a különböző vallások hazája, hogy vegyes vallású nép vagyunk, hogy vallásfelekezeti keverten élünk, történelmi adottság és olyan helyzet, amelyen nem változtathatunk. Ezen belül csak a megértés és a felekezeti béke szolgálja a nemzet egységét. Nem helyes tehát a vegyes-házasságoknak, s az ezekből születendő gyermekek természetes vallásalakulásának megakadályozása, lelki, fegyelmi eszközökkel való természetellenes, egyoldalú irányítása. Nem, mert a vegyesházasságok s a vegyesvallású gyermekek a felekezeti békének, megértésnek legjobb szószólói s ezzel a nemzeti és társadalmi béke és egység megbízható támaszai.

Magyarország a római kánon-jog ezirányú rendelkezései alól 1919 előtt kivétel volt. A kivételes helyzet okai ma is változatlanul megvannak, indokolt tehát az a nemzeti lélek mélyéről, a nemzeti egységre törekvés jegyében támasztott kívánságunk, hogy jus speciális vagy particularis alkalmazásával ez a kivételes jog országunk területére a tökéletes felekezeti béke s a társadalmi egység érdekében ismét statuáltassék.

Hogy az erre irányuló mozgalom mikor, hogyan s mily illetékes részről indul meg, nem tudom. De

hiszem, hogy megindul s akkor — remélem — nemcsak a megértő, a nemzeti gondolat parancsa előtt mindig meghajló magyar reformátusság fogja a maga egyházpolitikai vonalán támogatni.

Mert ha valamikor törekednünk kellett a megértésre, a békére s az egységre, ma, amikor élet-halálharcot vívunk keresztyén hitünkért, vallásunkért, nyugati humánus civilizációnkért, amikor a Távol-keleten a szovjet ellen, a hitetlenség, a sötétség, a barbárizmus, az Antikrisztus ellen küzd a magyar honvéd, ma, amikor e harc kimenetelétől egyenesen magyar nemzeti létünk függ — akkor ma, ebben az önvédelmi harcban, itt a belső fronton is — egyé kell forrnunk. Az egység minden akadályát le kell küzdenünk — s ez egységért — az előbb említett vonalon is, a felekezeti hatalmi szempontok félretételével — tudni kell, minden oldalon, áldozatot hozni. A győzelem s az azt követő építő nemzeti munka sikeréért imádkozva, hiszem, hogy a magyar lélek meg fogja hozni a kívánt áldozatokat. Hiszem, hogy ezt az áldozatot is meghozza...

Hiszem, igen tisztelt egyházmegyei közgyűlés, mert a katholicizmus és a protestantizmus ugyanazon erkölcsi alapon állanak, ugyanaz apostoli hitvallásunk, s ugyanannak a nyugati humánus civilizációnak vagyunk egyformán hordozói, hirdetői és harcossai.

Fráter György, Pázmány Péter, a Zrinyiek, épügy mint Boescai, Bethlen és a Rákócziak, Széchenyi és Kossuth, Prohászka és gróf Tisza István életükkel, munkájukkal egyformán mindnyájunkéi: katolikusoké és protestánsoké — minden magyaré.

Ez a mi nemzeti, történelmi és kultúrközösségünk és azonosságunk tesz bennünket az oszthatatlan és elválaszthatatlan magyar nemzeti egységben olyan egy testté és lélekké, amelynek örök, Krisztus szellemében építőmunkát folytató s a Kárpát-medencét a nyugati kultúrához csatoló magyar léteért imádkozni és dolgozni mindnyájunk szent kötelessége.

Így gondolkodom, ez a programom, így óhajtok dolgozni. Ha egyetért velem az egyházmegye szeretett közönsége, kérem szíves megértő támogatásukat s kérem minden előtt Isten kegyelmét és áldását, hogy hit-erkölcs- és nemzetépítő jó magyar munkát végezhesünk, s ebben becsülettel, odaadással eredményesen szolgálhassam egyházmegyénk tiszta szép ügyét.

Szeretném, ha így lenne.

Kérem az Úristent, adja meg, hogy így legyen.

K Ü L Ö N F É L É K

Kiáltó Szó. E jámbor sorok trója, István király hetében a fővárosban járt. Magát az új nemzeti ünnepet nem lőtthetem ott. Más alkalommal azonban már végignéztem a „Szent jobb” körmenetét. Erről tehát van vizuális képem. Most az ünnepre készülődő székesfővárost jízjelhettem meg s újra csak tanulságos képeket írhattam be lélkem rejtekébe. Közülök egyet szóba kellennem, mint „Kiáltó Szó”, minden tanulságára. A budapesti üzletek kirakataiban lépten-nyomon látható volt egy különös plakát. Valami egy méter hosszú, körülbelül tizenöt centi széles, nemzetiszínű papírszalag volt ez; a fehér mező elején és végén dekoratív keltős kereszt; közepén István király koronával ékesített képmása

és az így két egyenlő részre tagolt fehér mező felirata ez volt: „Szent István királyunk — Jöjjön el a te országod!”... Próbáltunk érdeklődni aziránt, hogy honnan származik ez a plakát, de egyenes választ nem kaptunk. Tellezzük fel a legjobbat, hogy valamelyik életmes nyomdász üzleti vállalkozása volt az egész, akit sem számonkérni, sem felelősségre vonni nem lehet. Akkor azonban felelősek lehetnek azok a kereskedők, akik vállalták ezt az „ünnepi” plakátot. Szerintünk ez a plakát nem ünnepi, hanem ünneprontó. István király szelteme tiltakozik az ellen, hogy őhozza imádság hangozzék el, és még hozzá a legszentebb imádságnak, Jézus imájának egyik legmagasztosabb szövege, mely Isten trónja számolyához illik csupán... Az emberi túlzások egyik kirívó példája volt ez, amilyenekkel sajnós, lépten-nyomon találkozhatunk. Két tanulság származék ebből a Kidltó Szövből. Egyik ez: vigyázzunk, hogy kísértelbe ne essünk. Másik az, hogy „a mi hitünk eselédit stessünk felvilágosítani s hasonló túlzásoktól megoltalmazni...” Végezve (ez már nem tanulság, legfeljebb a körvaltott embernek magavizsgálata): tegyük fel, hogy a plakátot kifüggesztő kereskedők neve, felkütele sem nem magyar, sem nem keresztyén.

Dr. Siménalvy Árpád máramaros-ugocsi egyházmegyénk új gondnoka programbeszédét közöljük most Lapunk vezetőhelyén; erre a nagyértékű s országos vonatkozásban is jelentős megnyilatkozásra felhívjuk olvasóink figyelmét.

Tiszántúli igehirdetők a rádióban. Most egy félében belül három tiszántúli igehirdető nyert meghívást a budapesti Kálvin-téri templomba, rádiós-prédikáció tartására. Aldozcsüörtökön Dr. Farkas Pál debreceni püspöki másodlelkész, július elején Dr. Ferenczy Károly tiszántúli egyházkerületi missziói előadót, aug. 16-án pedig Uray Sándor debreceni lelkipásztort hallhattuk. Megnyugtató jelenség ez, ha a legnagyobb egyházkerület osztályrészét nyer e nagyjelentőségű szolgálatokból. Az a véleményünk (amit illetékes helyen előszóval el is mondtunk), hogy mindenik egyházkerületből rendszeresen kellene felkérni igehirdetőket a rádiós szolgálatokra. Még helyesebb volna, ha időközönként az egyes egyházkerületek központjainak templomaiból kapcsolhatnának az istentiszteletek a rádióba. Római katolikus részen ez történik.

A hadiárvaik érdekében az Országos Református Szeretetszövetség nagy elhatározásra buzdult, amikor 150—200 hadiárva részére már ez ősszel nyolc árvaházat kíván megnyitni s további szükség esetén ezeknek számát szaporítani, hogy az összes segélyre szorult református hadiárvaikat gondjai alá vegye. A szükséges összeg egy részének biztosítására a „saját árva” rendszert vezeti be, amely szerint egyházi, politikai, társadalmi közösségek s tehető egyesek, esetleg többen ösztöndíjjal, egy hadiárva vállalkozás s utalnak be a Szeretetszövetség egyik árvaházába s évente 250 P-t fizetnek a Szövetség pénztárába, amelynek ellenében a hadiárva teljes ellátást, elemi iskoláztatást s ruházatot kap a Szövetség által pótlendő segélyből. — Bővebbet a Szeretetszövetség iródjában (Budapest, XIV., Stefánia-út 29/a), telefon: 296-008) lehet tudni.

A KIE új székháza. Budapesten, a Vas-utcában nyolcemeletes modern épület áll építés alatt: a Keresztyén Ifjúsági Egyesület új székháza. Ez a nagyszabású épület, melyben az egyesületi helyiségek kívül hatalmas templomterem, ötven vendégszoba és a titkárok lakásai is elhelyezést nyernek, mindenképpen méltó lesz a hatvanadik jubileumi évére készülődő KIE-hez. A templomterem egyszersmind a fővárosi helyőrség protestáns katonai templomául is fog szolgálni. Ezzel nyer megoldást Budapesten a protestáns katonai templom ügye.

Kolozsvár eszelezkzik. Dr. Makkai Sándor és Dr. Szentpéteri Kun Béla cikkei után sok szó esik nálunk a mammutgyülekezetek egyházközségekre való felosztásáról és önálló egyházmegyévé szervezkedéséről. Most vettük a hírt, hogy a 38,000-es lélekszámú kolozsvári református gyülekezet megtette az első lépést a külön egyházközségekre való szétválásra s ezáltal egész életének hatalmas megújulására és megerősödésére. Az eddigi négy önálló „parochiális kör” helyett kilenc önálló anyaegyház, három fiókegyház és két missziói egyház alakul a javaslat szerint, melyet a presbitérium már el is fogadott.

A Református Jövő című hetilap-testvérünk nagyterjedelmű cikket közöl a Kollégiumról „Milliósvár terv a Debreceni Kollégium fejlesztésére” címmel. A színes és érdekes riportból az egész magyar reformátusság tudomást szerezhet a Kollégiummal kapcsolatos tervekről, az újabb

alapítványokról, a volt diákok megajánlásairól. — Örülünk a cikknek, mert azt az általunk sokszor hangoztatott igazságot dokumentálja, hogy a Kollégium nemcsak a Tiszántúlé, hanem az egész magyar reformátusságé.

A lelkészkepesítő vizsgálatok szeptember második felében lesznek. Az első vizsgások szóbeli vizsgálata szept. 16-án, szerdán reggel 9 órakor kezdődik. Kérdező professorok: D. Dr. Kállay Kálmán, Dr. Erdős Károly, Dr. Vasady Béla és Dr. Török István lesznek. A második lelkészkepesítő vizsgálat 23-án, szerdán reggel 9 órakor kezdődik. Itt Dr. Szentpéteri Kun Béla, Dr. Makkai Sándor, Dr. Czegledy Sándor és Dr. Soós Béla lesznek a kérdező professorok.

A kassai református egyház felhívása a magyar reformátusokhoz. A kassai állomáson érnek magyar földre először azok a sebesült katonáink, akik a harcterek poklából, ahol érttünk életüket kockáztatták, hazatérnek meggyógyulni. Köztük sok a református katona. Ezeket a sebesülteket a mi egyházunk az egész egyetemes református egyház nevében szeretettel várja és köszönti. A sebesültek bibliákat, énekeskönyveket, imakönyveket kérnek tőlünk, hogy azokat használják a gyógyulási idejük alatt, s hogy azokból táplálhassák lelküket. A kassai református egyház üdítőszolgálatát nevében szeretettel kérünk minden református testvért, hogy jöjjön segítségünkre ebben a munkában, s adományaival segítse szolgálatunkat, hogy minél több katonánkat el tudjunk látni bibliával és vallásos iratokkal. Vallásos iratok erre a címre küldendők: Református Lelkeszi Hivatal, Kassa, Kovács-u. 15. sz. Készpénz-adományok bianco csekklapon adandók fel: Református Egyház, Kassa, 46,617. Az érttünk harcoló magyar katonáért minden nap legyen imádságunk és áldozatunk! **Dr. Szabó Lajos**, református lelkész.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4290—1942. szám.

TÁRGY: *Anyakönyvi kutatás.*

FELHÍVÁS.

Bányay Béla ny. szv. főtanácsos, budapesti, IX., Ráday-utca 31. IV. 1. a. lakos kérelmére elrendelem nevezett édesanyja: *Frényi Etelka* születési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását.

Ismert adat a következő: Frényi Etelka 1894. évi július hó 28-án halt el 50 éves korában; születési bejegyzése tehát 1844. év körül keresendő.

A bejegyzés megtalálása esetén fentnevezett kérelmező sürgősen értesítendő, aki a kutatási és anyakönyvi kivonati díjakat készséggel megtéríti.

Debrecen, 1942. augusztus 7.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4800—1942. szám.

KÖRLEVÉL

a hazafias és katonai ünnepekkel kapcsolatos istentiszteletek és zászlószentelések alkalmával tanúsítandó magatartás tárgyában.

Adott esetből kifolyólag, a visszacsatolt területi lelkipásztor urak tájékoztatása végett szöszszerinti másolatban közlöm az 1938 november 29-én kibocsátott 5697—1938. sz. körlevelemet az alábbiakban:

„Tudomásulvétel céljából közlöm a lelkipásztor urakkal, hogy a református Egyetemes Konvent elnökségi tanácsa Budapesten, 1938. évi november hó 19. napján tartott ülésében 9. szám alatt a következő határozatot hozta:

1. Az elnökségi tanács kívánatosnak tartja, hogy a nemzeti és társadalmi ünnepek egyházi része az egyes felekezetek templomában menjen végbe, annak az elvnek a szigorú alkalmazásával, hogy a különböző felekezetek istentiszteletein az ünnepséget rendező testület vagy ható-

ság vezetője és tagjai egyházi hovatartozandóságuk szerint vegyenek részt. Óvást emel minden olyan gyakorlat ellen, amely akár egyik, akár másik felekezet templomi szertartását főistentiszteletté kívánná emelni.

2. A nemzeti, illetőleg társadalmi ünnep maga minden egyházi szolgálat nélkül, tisztán világi keretek között menjen végbe.

Ha valahol lehetetlen elkerülni azt, hogy magán az illető nemzeti, illetőleg társadalmi ünnepen egyházunk lelképásztora vallásos szertartást végezzen, azt végezze anélkül, hogy másfelekezeti lelkészek tüntető távolmaradásáról tudomást venne.

3. Elnökségi tanácsunk az Istentiszteleti Rendtartásban lefektetett alapelvek szem előtt tartásával kimondja, hogy szigorú értelemben vett zászlószentelés református hitünk szerint nincs, mert mi tárgyakat csak annyiból szentelünk fel, hogy az élő Isten és az Ő egyháza rendeltetésszerű szolgálatára ajánljuk fel. Ilyen felajánlás azonban mindig gyülekezeti istentiszteleti aktus, ahol igehirdetés hangzik és könyörgés tételik. Az igehirdetés és könyörgés tárgyai az Istennek azok a javai és ígéretei, amelyek szolgálatára az illető tárgy rendeltetett.

Kerüljük el tehát az áldó formulákat, még inkább cselekvényeket és mozdulatokat, mert ez a sacralis és magikus szentelés képzetét ébresztené fel. Isten Szent Lelke szentel meg mindent, amiben közvetve vagy közvetlenül, személyes formában vagy átvitelével, lélek él.

Debrecen, 1942 augusztus 19.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetések

Minden pályázati hirdetményt a Debreceni Protestáns Lapban, mint egyházkerületünk hivatalos lapjában közzé kell tenni és az elsején közzendő pályázatokat az előző hó 25-re, a 15-én közzendő hirdetményeket pedig a hó 10. napjára kell a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki Hivatal) beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2.— pengő.

A nyíregyházi református leánylíceum keres szeptemberre mennyiségben szakos helyettes tanárt. Nőtanér az internátusban lakást, ellátást és 50 P-t kap tanári illetményén felül. Ajánlatok mielőbb az igazgatóság címére küldendők.

A hajdúhadházi egyházközség közli a pályázni szándékozókkal, hogy az önálló orgonista kántori állásra megválasztandó kántornak természetbeni lakás is jár.

A karcagi református iskolaszék pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett I. sz. tanítói állásra. Az állás betöltése miniszteri engedélytől feltételezeten történik. Javadalom: lakás természetben vagy törvényes lakbér (V. lakbérosztály), 33 százalékos egyházi hozzájárulás és államszegély. A fizetést teljes egészében az Illetményhivatal fizeti. Kötelesség: kijelölt osztály tanítása, belmissziói munkában segédkezés. A válaszbellyel ellátott pályázati kérvényekhez mellékelni kell a szolgálati pragmatika 136. §-ában, továbbá az 1939. IV. törvénycikk értelmében a VKM 1172—1940. eln. sz. rendeletében előírt okmányokat. (Lásd: Hiv. Közlöny 1940. évi 7. sz.) Az állás október 1-én foglalandó el. Pályázati határidő: a lap megjelenésétől 21 nap. Református Iskolaszék, Karcag.

A szamosdarai (Szatmár megye, u. p.: Csenger) ref. egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Fizetése: 16 hold jöminőségű föld, 8 méter fa, 6 mázsa búza, lakás kerttel és a kiegészítő államszegély. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Szatmárökörítő református egyházközsége pályázatot hirdet katonai szolgálatra bevonult III. sz. tanítójának helyettesítésére, leszereléséig. Fizetés törvényes. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő 14 nap.

TARTALOM:

Vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes halála Dr. Sziménfalvy Árpád egyházmegyei gondnok programmbeszéde Nagyszőlősen
Különfélék — Pályázati hirdetések — Hirdetések

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1942—2073

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal később
ben fizetendő.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-43

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK: Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti

Szénási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉGI PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK! Református Iparos.

A "TAKARÉKOSSÁG" KERESKEDELMI RT.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JOZSEF ES FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30.

1867—1942.
75. év

Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzatsírok, villamos fűtőberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

